

Sven Brun
Johnny Svorkmos vei 248
0983 Oslo
svenbrun@online.no
redaksjonen@bjorndal.no
(redaksjonsmedlem Bjordal.no)
Mobil: 934 18 798

Oslo, 22.06.2017

Justis- og beredskapsdepartementet (postmottak@jd.dep.no)
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Kopi:

Bystyret, Oslo kommune (postmottak@oslobystyre.no)
Plan- og bygningsetaten, Oslo kommune
(postmottak@pbe.oslo.kommune.no)
Helseetaten, Oslo kommune (postmottak@hel.oslo.kommune.no)

Uttalelse til forslag til statlig reguleringsplan med konsekvensutredning for Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud

Jeg er med i redaksjonen i Bjordal.no og har derfor forsøkt å sette meg godt inn i planene for beredskapssenteret.

Dette dokumentet leveres som et pdf-dokument med klikkbare nett-referanser til dokumenter som ligger på Bjordal.no (<https://www.bjordal.no/utvikling/beredskapssenter-taraldrud/dokumenter-om-beredskapssenter/>), sidene til regjeringen og andre offentlige dokumenter og lover.

Mine inntrykk er også forsøkt formidlet og utdypet under menyvalget "Utvikling – Beredskapssenter-Taraldrud":

<https://www.bjordal.no/utvikling/beredskapssenter-taraldrud/>

Hovedinnvendinger

1. Planarbeidet må forholde seg til gjeldende lover og regler

Jeg kan ikke se at planarbeidet er utført i henhold til gjeldende lover og regler.

Jeg ber Justis- og beredskapsdepartementet sørge for at planarbeidet og konsekvensutredning er godt innenfor slike krav, før forslaget blir videre behandlet.

I. Planarbeidet har oversett krav i Plan- og bygningsloven

[Plan- og bygningsloven](#) krever at planarbeidet skal legge til rette for **medvirkning** og at en **konsekvensutredning** er utført.

Bjordal og resten av **Oslo kommune er ikke tatt med i planprosessen** (se 1.2.1 i Planbeskrivelsen).

Oslo kommune er stort sett utelatt fra konsekvensutredningen, selv om det ligger bare 700 meter unna og helikoptertrasé er planlagt lagt over Oslo.

Barnehager i Oslo vil komme innenfor gul støysone etter definisjoner i T-1442/2012, selv om dette kommer dårlig fram i konsekvensutredningen. Bjørndal idrettspark blir også sterkt berørt av støy. Viktige rekreasjonsområder innenfor Marka i Oslo vil komme innenfor gul støysone.

Konsekvensen av at Plan- og bygningsloven ikke er fulgt vises på mange av de senere punktene i denne høringsuttalelsen.

II. Plandokumentene forholder seg til feil grenseverdier for skytestøy

Plandokumentene benytter støygrenser fra retningslinjene [T-1442/2016](#), selv om jeg mener at grenseverdiene i [T-1442/2012](#) er gjort juridisk bindende i Oslo sin [Kommuneplan 2015, juridisk arealdel, vedtatt av Oslo bystyre 23.09.2015](#) (§7.1 Støy og § 13.5 Støy, Mål).

Ski kommune har i sin [Kommuneplan 2011 – 2022 vedtatt 22.06.2011](#) definert støygrenser ved spesifikt å oppgi grensene i § 7.3 ”Støygrenser for ny bebyggelse og virksomhet” og i tabell 7.3. Det samme har kommuneplanen i Oppegård.

- a) **En reguleringsplan kan ikke overstyre strengere bestemmelser som er fastlagt i en kommuneplan.**

T-1442/2012 har grenseverdier for skytestøy satt til L_{den} 30 dB og L_{AImax} 60 dB.

T-1442/2016 har grenseverdier for skytestøy satt til L_{den} 35 dB og L_{AFmax} 65 dB.

Forskjellen i støyvurderinger og konsekvensanalyse vil kunne bli store, basert på hvilke støygrenser som benyttes.

Hvem har myndighet til å innføre mindre restriktive støygrenser i en reguleringsplan enn de som er oppført i kommuneplanen?

- b) Jeg mener at konsekvensutredningen bør **forholde seg til det nyeste regelverket T-1442/2016 og M-128/2014 (oppdatert pr. januar 2017), men med maksimum de støygrenser (for skytebane) fra T-1442/2012 som er gjort juridisk bindende i kommuneplaner**

Jeg minner også om at **T-1442/2016 (3.2.3)** beskriver at når det foreligger **støy fra flere kilder** (som ved Taraldrud som har veistøy), så bør det **vurderes å benytte inntil 3 dB strengere grenseverdier** enn angitt i tabell 3.

Dette er en sak av stor prinsipiell betydning. Jeg håper jurister i Ski, Oppegård, Oslo, Fylkesmannen og departementene setter seg godt inn i vurderingen av hvilke støygrenser som skal benyttes.

III. Forholdet til Støyforskrift for Oslo er ikke avklart

Planene gjør ingen vurdering i forhold til det juridisk bindende regelverket i [”Forskrift om begrensning av støy i Oslo” \(”Støyforskrift for Oslo”\)](#) - FOR197410092 med siste endringer FOR-2015-10-01-1151.

- a) **Jeg mener at Beredskapssenteret vil trenge en permanent dispensasjon fra Støyforskriften**

Støyforskriften har innført ”Stille periode” mellom kl 23:00 og 01:00 og en støygrense på natt med maksimal støy på $L_{p,AF,max}$ 55 dB om sommeren (tabell 1).

Vedlegg 10 i plandokumentene beskriver at støyen kan komme opp i L_{5AS} 80 dB ved boliger på Bjørndal. I ytterste konsekvens mener jeg at Oslo kommune med støtte i dette lovverket vil kunne nekte den bruk av beredskapssenteret som er beskrevet i plandokumentene.

- b) **Forholdet til Støyforskrift i Oslo må beskrives og avklares før forslag til plan blir behandlet videre.**

IV. Manglende støyutredning for framtidig situasjon

Jeg kan ikke se at konsekvensutredningen belyser **støy for framtidig situasjon**. I planbeskrivelsen sies det at Taraldrud gir fleksibilitet for tilpasning til endrede behov og utrustning for nasjonal beredskap (for eksempel side 5 i Planbeskrivelse). Når mulighet for framtidig utvidelse av anlegget allerede på dette tidspunktet poengteres, bør må det stilles krav om at det sies noe om en prognosesituasjon for framtidig bruk. Se for eksempel **M-128/2014 2.5.6 side 20 om bruk av kart og prognosesituasjon** som normalt bør ta høyde for utvikling 10-20 år fram i tid.

- a) Det må enten lages en egen støyvurdering for støy i en mulig framtidig situasjon i henhold til retningslinjene, eller
- b) Det må legges inn restriksjoner i reguleringsplanen som begrenser utvidelser av beredskapssenteret eller bruken av det slik at det ikke vil føre til økt støy for omgivelsene i en framtidig situasjon

Som en konsekvens av at planene ikke er utført etter gjeldende lover og regler, er det en rekke forhold som ikke er vurdert for beboere i Oslo.

Jeg mener at støyvurderingene i planforslaget er så mangelfulle at de i vanlige reguleringsaker ville vært et klart forhold for innsigelser fra kommunene.

Hvis plandokumentene ikke blir rettet opp i henhold til regelverket, vil dette kunne føre til en avmakt og følelse av at Politiet og departementene mener de er hevet over loven. Det vil også kunne medføre til mistro til politikere og politikerforakt. Jeg vil derfor sterkt fraråde å godkjenne planene slik de nå foreligger.

Plandokumentene må rettes opp slik at alle lover og regler er fulgt i forslaget. Det må deretter gjennomføres en ny høringsrunde.

2. Manglende medvirkning fra Oslo (noen eksempler)

- a) I [vedlegg 11, figur 1, om støy fra skyte- og treningsaktivitet](#), vises bare barnehager fra Oppegård. Åsland barnehage er overhode ikke nevnt i plandokumentene
- b) Oslo er utelatt fra [støysonekart for veitrafikkstøy \(Vedlegg 10, figur 7-1\)](#)
- c) I [ROS-analysen \(vedlegg 14-1\)](#) var det ingen representanter fra Oslo som deltok
- d) Jeg kan ikke se at Bjørndal idrettspark er omtalt i konsekvensutredningen og jeg kan ikke se at Bjørndal idrettsforening har vært invitert med i planprosessen. De er i hvert fall ikke nevnt i kartleggingen av brukergrupper på [side 24 i Vedlegg 2 – Friluftsliv](#).
- e) Støy vil bre seg inn over store deler av Marka mellom Bjørndal og Prinsdal/Hauketo, en del av **Grønliåsen** som knapt er nevnt i konsekvensutredningen. Dette området er ikke med på støykartene: støykvotene viser at støyen omfatter området, men **kartet kuttet** slik at hele området likevel ikke vises, [figur 7-6 \(side 31\) Støykart for naturområder i vedlegg 10 Helikopterstøy](#).
Vedlegg 10 konkluderer på side 1 at markaområdet øst for planområdet vil få støynivå som overstiger anbefalt grenseverdi for nærfriluftslivsområder, men nevner ikke noe om Marka i Oslo
- f) [Karma Tashi Ling buddhistsamfunn \(KTLBS\)](#) har et undervisnings og meditasjonscenter på Bjørndal. En fastboende lama underviser og mediterer sammen med medlemmer som også kan bo ved senteret.
- g) Plandokumenter kan sees i Ski og Oppegård, men ikke i Oslo

Det hele får et nesten komisk preg når Oslo er retusjert bort eller fjernet fra viktige illustrasjoner og kart.

3. Konsekvenser for barnehager og lekeområder

Senteret vil ligge midt i rekreasjonsområder for store befolkningsgrupper og vil ligge svært nærme boområder med store befolkningsgrupper. Se [vedlegg 1](#) som er et kart og informasjonsark utarbeidet i samarbeid med bl.a. redaksjonen i "Bjørndal på nett". Støy vil bre seg inn over store deler av Marka mellom Bjørndal og Prinsdal/Hauketo, et område som brukes mye av barnehager og skoler; i tillegg til den voksne befolkningen.

På informasjonsmøter ble det blitt klart at Trollskogen og Taranrød barnehager vil få støynivåer på henholdsvis $L_{A\text{maks}}$ 66 og 62 dB ved fasade og 65 og 64 dB ved uteplass for treningsgranater. I henhold til støygrensene i T-1442/2012 er dette innenfor gul støysone. I reguleringsbestemmelsene skisseres det et **alternativ 2 for tidsbegrensninger** for støyende virksomhet som vil gi **overskridelser på inntil 10 dB for maksimalstøy**. Jeg synes det er temmelig arrogant når det opplyses på informasjonsmøter om at ingen boliger eller barnehager vil komme innenfor gul sone, når deres egne høringsdokumenter viser at det motsatte er tilfelle.

Åsland barnehage brukes fremdeles som barnehage og har ikke vært nevnt, verken i konsekvensutredning eller på informasjonsmøter. Denne barnehagen ligger støymessig nærmere og mer utsatt til enn for eksempel Taranrød barnehage.

Det er en rekke **boligsammenslutninger** og **borettslag** som blir berørt. Disse har **uteområder og lekeplasser som er sikret gjennom reguleringsbestemmelser**. Jeg kan ikke se at noen regulerte lekeplasser er avmerket på kart eller at slike lekeplasser i boligområdene er omtalt i konsekvensutredningen.

- a) **Alle skoler, barnehager, lekeplasser, idrettsanlegg og andre aktivitetsområder for barn bør markes på et kart i konsekvensutredningen for å visualisere hvor de er plassert i forhold til beredskapssenteret.**

I [vedlegg 2, figur 10](#) er bare skoler markert. Dette er **ikke i henhold til [tillatelse til igangsetting av reguleringsplanarbeid i Marka](#)** gitt av Klima- og miljødepartementet 20.09.2016.

4. Konsekvenser for Bjørndal idrettspark

Planbeskrivelsen inneholder ingen vurdering av **konsekvenser for Bjørndal idrettspark** ([Bjørndal idrettsforening](#) på Meklenborg) som kanskje er den viktigste møteplassen for unge på Bjørndal.

Jeg ser at i [vedlegg 10, figur 7-4](#), så ser det ut til at Bjørndal idrettspark kommer svært nærme gul støysone for helikoptertrafikk (L_{den} 52 dB).

I figur 7-7 vises det at for maksimal trafikk vil deler av idrettsparken komme innenfor L_{dag} 50 dB. Når det gjelder maksimal trafikk kveld, vil **hele idrettsparken komme innenfor L_{kveld} 50 dB**.

- a) Jeg kan ikke se at planbeskrivelsen følger de føringer som er gitt i [godkjenningsbrev datert 20.09.2016 av Klima- og miljødepartementet](#) om vurdering av virkninger på friluftsliv og idrett.

5. Konsekvenser for Markaområder i Oslo

Konsekvensutredningen gjør ingen vurdering av **konsekvensene for Markaområdene i Oslo**, jeg tenker for eksempel på de viktige Marka-områdene i **Grønliåsen** som ikke bare ligger i Oppegård, men der mesteparten av området ligger mellom Bjørndal og Prinsdal/Hauketo.

- b) Jeg kan ikke se at det er gjort noen kartlegging av stille områder i Oslo.
- c) Jeg synes heller ikke at det er tatt nok hensyn til anbefaling av driftstidsbegrensninger i T-1442 tabell 2 som gjelder skytebane ved nærfriluftsområder og bymark utenfor by/tettsted.

I [planbeskrivelsen, figur 6-18 og 6-19 \(side 81 og 82\)](#) vises det at gul støysone fra helikoptertrafikk vil strekke seg innover Marka i Oslo. **Det ser ut til at hele Markaområdet ved**

Grønliåsen vil komme innenfor støykvoten for L_{den} 40 dB. Kun Markaområder i Ski og Oppegård er vektlagt i konsekvensutredningen.

I [vedlegg 10, figur 7-4](#) vises det at store områder av dette rekreasjonsområdet vil komme innenfor gul støysone for helikoptertrafikk. Dette området er også flittig brukt av barnehager og skoler uten at dette er kartlagt i konsekvensutredningen.

6. Manglende konsekvensutredning for Gjersrud-Stensrud

Jeg kan ikke se at plandokumentene inneholder noen konsekvensutredning i forhold til den planlagte utbyggingen av Gjersrud-Stensrud. I [vedlegg 2 punkt 3.5](#) er noen andre gjeldende reguleringsplaner på selve området tatt med.

Deler av området på Gjersrud-Stensrud vil ligge enda nærmere beredskapssenteret enn Bjørndal og det er planlagt at hovedtraséen for helikoptertrafikk skal gå over dette området. En konsekvensutredning må ta for seg blant annet disse forholdene:

- Vil planene for beredskapssenteret gjøre at boliger på Gjersrud-Stensrud må planlegges på en bestemt måte, for eksempel ved at soverom blir lagt mot "stille side"
- Bør det tas hensyn til støy i planlegging av ventilasjon i boligene, slik at inn klima kan ivaretas uten å ha vindu åpent?
- Vil områdene ved Gjersrud-Stensrud få forringet verdi, slik at det blir mindre attraktivt for utbyggere å starte opp prosjekter der?
- Når området ved Gjersrud-Stensrud blir bygget ut, vil da mer at helikoptertrafikken bli dirigert over Grønliåsen og Bjørndal? Hva slags støymessige konsekvenser vil det få. Jeg mener at reguleringsplanen må inneholde klare grenser som regulerer hvor mye helikopterstøy som Bjørndals befolkning kan bli belastet med

Jeg minner om at Oslo kommune og Bane NOR har avtale om at området ved Åsland skal tilbakeføres og at **terrenget ved Åsland skal heves** slik at det tilrettelegges for utbygging av Gjersrud-Stensrud.

Det er ikke bare Gjersrud-Stensrud som blir mindre attraktivt som boligområde. Beboere på Bjørndal og andre omkringliggende områder vil bli påført et stort verditap på sine boliger (i tillegg til helseulempene) dersom statens reguleringsplan blir vedtatt i sin nåværende form.

7. Erfaringer fra Prinsdal skytebane og andre planer for skytebane

Det var flere i salen på informasjonsmøtet 23. mai som kommenterte de plagene som skytebanen på Prinsdal tidligere hadde medført. For eksempel var det en beboer som bor i Åslandveien, helt på kanten mot E6, som kommenterte sine plager. Denne boligen er plassert over 2 km fra den gamle skytebanen på Prinsdal og det er flere naturlige «støyvoller» i form av både Grønliåsen og plataået på Beveråsen. Når beboere i Åslandveien ble forstyrret av skytestøy fra Prinsdal skytebane med sin begrensede skyting, kan det virke åpenbart at denne boligen vil bli vesentlig mer forstyrret av skytestøy fra det planlagte Beredskapssenteret som for denne beboeren er 900 meter unna. De nærmeste boligene på Bjørndal er 700 meter fra de planlagte skytebanene.

Nordstrand skytterlag benyttet Prinsdal skytebane inntil to dager/kvelder i uken og med mindre enn 20.000 skudd per år.

Da skytebanen i Prinsdalen ble nedlagt var det fordi skytebanen kom i for stor konflikt med bebyggelsen rundt.

- Konsekvensutredningen bør ta for seg **nedlagte Prinsdalen skytebane** og kunne komme med en faglig begrunnet utredning på hvorfor beboere vil bli mindre plaget av skyting på beredskapssenteret, selv om **beredskapsanlegget vil ligge nærmere**.

Som erstatning for Prinsdal skytebane er det gjort flere utredninger for å få etablert ny skytebane i Oslo. Se [vedlegg 2\) Rapport om ny skytebane i Oslo/region syd](#). På bakgrunn av bl.a. denne rapporten, besluttet Oslo kommune at det ikke var mulig å etablere ny skytebane uten at det kom i

for stor konflikt med boligområder og friluftsinnteresser. På bakgrunn av dette ble det i stedet besluttet å lage en [skytebane i fjell på Åsland \(S-4572\)](#).

- b) Konsekvensutredningen bør ta for seg de rapporter og vurderinger som er gjort av Oslo kommune med hensyn til etablering av skytebane i Oslo syd-øst. **Hvordan kan det forsvares å legge skytebane til Taraldrud, når Oslo kommune tidligere har konkludert med at slike anlegg vil komme i for stor konflikt med boligområder og friluftsinnteresser?**

Det at konsekvensutredningen ikke tar for seg tidligere utredninger om skytebane i området mener jeg tyder enten på slurv og hastverk – eller på bevisst forsøk på å skyve ubehagelige fakta under teppet for å forsøke å få den statlige reguleringsplanen i havn raskest mulig.

8. Manglende muligheter for ytterligere støydempende tiltak

På informasjonsmøte 13.06.2017 ble det opplyst at **alle tiltak til støydempende ved kilden allerede ligger inne i planbeskrivelsen**. Det betyr at ytterligere støydempende tiltak må gjøres ved skoler, barnehager, idrettsanlegg og boliger.

Jeg synes det er **urovekkende at det ikke vil finnes muligheter for ytterligere støydempende tiltak ved kilden**, annet enn begrensning i brukstiden for politiet.

Dette gjør hele prosjektet risikabelt: Hva hvis det viser seg å være feil i støyvurderingene? På informasjonsmøtet 13.06.2017 fikk vi høre fra støyekspertene at **støyvurderinger på så lange avstander som 1 km er vanskelig å gjennomføre og er usikre**. Hvor stor treffsikkerhet vil de utførte støyvurderingene ha?

Hvorfor er det ikke gjort forberedende tester ved for eksempel å utføre testeksplosjoner på Taraldrud og måle støynivået samtidig både ved kilden og ved utvalgte barnehager, boliger og andre steder som kommer til å bli mest utsatt for støyplager. Ville ikke slike tester kunne gi en pekepinn på hvor gode de nåværende støyvurderingene er?

Jeg er også usikker på hvordan støyvurderingene er utført. Hva slags markabsorpsjon er benyttet i modellen, hva er beregningshøyde (en del boliger har soverom høyere enn 4 m), hva slags refleksjoner er lagt inn i modellen? Hvis det for eksempel er benyttet markabsorpsjon 1 (myk mark) vil dette kunne gi helt feilaktige resultater. Vi har erfaringer med at terrenget rundt Bjørndal har mer virkning som ”trakt for støy”, som forsterker støyen, enn som et terreng som absorberer støyen i noe særlig grad. Jeg ville sette pris på om det i konsekvensutredningen var sagt noe om hvilke forutsetninger som er gjort i støymodellene.

Hva hvis politiet ønsker utvidet/annen bruk av senteret? Det foreligger allerede to forslag i reguleringsplanen som viser at politiet allerede fra starten ønsker en bruk som vil føre til brudd på støygrenser.

Jeg minner om at støygrensene i T-1442 ikke er juridisk bindende i seg selv. Det er **ingenting i veien for å innføre strengere støygrenser i en reguleringsplan enn T-1442** dersom hensynet til omgivelsene tilsier det.

Da det første pukkverket på Åsland ble etablert, var støygrensene i reguleringsplanen strengere enn forskriften for å ivareta beboere på Bjørndal (se vedlegg 3).

Jeg refererer også til vedtak i **Miljø- og byutviklingskomiteen** i Oslo, 01.06.2017 (min utheving):

”Når det bygges nye skytebaner og SIBO landsby, **må støynivået være vesentlig lavere enn grenseverdiene**, og det må etableres standplassoverbygg og lukket SIBO landsby. Gjerdet rundt beredskapssenteret må utformes slik at det opptar støy fra aktivitetene innvendig.”

- a) **Jeg ber om at det blir utarbeidet et nytt alternativ med strengere støygrenser som ivaretar ønsket fra Miljø- og byutviklingskomiteen i Oslo og interessene til naboer i området**

9. Sikkerhet og mulige skyteulykker

Det er stor usikkerhet i lokalmiljøet rundt sikkerheten og muligheter for skyteulykker. Jeg kan ikke se at det er mulig å etablere tilstrekkelig høye fangvoller på området til at [skyteulykker av typen vi så ved skytebanen på Stavollen i Fana](#) kan utelukkes (vedlegg 4 fra NRK 09.06.2017). Boligen som ble truffet ligger over to kilometer fra banen. Jeg minner om at det etter ulykken ved Stavollen skytebane er snakk om at skytebanen må stenges permanent fordi den ligger for nærme boligområder og idrettsanlegg.

De mange episodene med vådeskudd i Politiet skaper også uro i lokalmiljøet.

Taraldrud ligger forholdsvis lavt i terrenget og jeg kan ikke se at det blir mulig å lage store nok fangvoller som dekker E6, Taraldrudåsen, Grønliåsen, Bjørndal og Gjersrud-Stensrud mot vådeskudd.

Dersom Politireserven legges til beredskapssenteret (foreslått i [NOU 2017:11 Bedre bistand. Bedre beredskap](#), kapittel 10, side 165), så vil det kunne bli ytterligere større fare for skyteulykker, fordi disse styrkene er såpass lite trent på forhånd.

- a) **Sikkerhet og mulighet for skyteulykker må beskrives på en troverdig måte i konsekvensutredningen for at lokalbefolkningen skal få korrekt informasjon**

10. Objektiv oppfølging av støykonflikter

Planene om et beredskapssenter har ført til et stort engasjement blant berørte innbyggere. Denne konflikten vil vedvare og føre til en skepsis til om beredskapssenteret virkelig følger de begrensningene de er pålagt å innrette seg etter

- a) Jeg ber om at det i reguleringsplanen legges inn krav til **kontinuering støymålinger ved de mest utsatte barnehager, skoler og boliger** (etter modell fra hva Bane NOR gjør ved sitt riggområde på Åsland overfor Bjørndal). Slike målinger må startes i god tid før virksomheten på Taraldrud starter opp, slik at det er mulig å fastlegge et referansepunkt for støy.

Jeg kan nevne at jeg siden 2013 hver uke har mottatt datafilene (rådata) for støymålingene til riggområdet på Åsland. På den måten kan jeg selv lage rapporter og kontrollere hvilke støynivåer som påføres omgivelsene. Ved at jeg har laget slike rapporter har jeg påvist at i intense perioder så overstiger støyen fra riggområdet de grenser som er definert i Støyforskriften for Oslo, selv om de er innenfor grensene i T-1442. Dette fordi Støyforskriften bruker midlingstid på målinger på 30 minutter, mens T-1442 tar et gjennomsnitt for en hel dag. Jeg har forstått at virksomheten ved beredskapssenteret vil kjennetegnes av perioder med stor aktivitet. Derfor er det viktig å kunne følge opp slik støy på en objektiv måte.

Det er også viktig at lokalbefolkningen har et sted å henvende seg til hvis de mener at regelverket ikke blir fulgt.

- b) Jeg ber om at det i reguleringsplanen legges inn krav om opprettelse av **telefon for klager** og at slike klager blir **loggført og oversendt kommunene**

11. Samvirkeprinsippet og synergier

Jeg tror det er feil å legge så mye av treningen for beredskapssenteret til Taraldrud. Jeg mener dette går på tvers av råd som er gitt av Stortinget og i offentlige utredninger. Jeg kan ikke se at Samvirkeprinsippet og synergi er ivaretatt i planforslaget.

Det er sannsynligvis uheldig å planlegge beredskapssenteret før det er klart hvordan de nasjonale beredskapsressursene skal organiseres. I [NOU 2017:11 Bedre bistand. Bedre beredskap](#) diskuteres fordelene ved å løsrive beredskapstroppen fra Oslo politidistrikt, bl.a. for å **skille mellom lokale og nasjonale oppgaver**. Hvorvidt beredskapssenteret skal være en del av Oslo politidistrikt eller en løstrevet enhet mener jeg også vil få betydning for hvordan et beredskapssenter bør utformes.

Jeg har utdypet hvilke offentlige utredninger og føringer fra Stortinget som jeg mener ikke er nok ivare tatt i planene for beredskapssenter i et eget kapittel.

12. Planene for beredskapssenter på Taraldrud sammenlignet med planer for Alna

Planene for beredskapssenter på Alna ble betegnet som optimalisert for behovene av leder for Beredskapstroppen i 2003 – 2014, Anders Snortheimsmoen (Se for eksempel [Brennpunkt – Beredskapsløftet fra NRK 8. juni 2016](#) 10:05 ut i sendingen). Hvorfor er det så store forskjeller på innholdet i planene for Alna og Taraldrud?

- a) På Alna var det ikke planlagt (behov for?) SIBO-anlegg
- b) På Alna var det ikke planlagt (behov for?) utendørs skytebaner
- c) På Alna var Hundepatruljen en del av ressursene

Jeg mener at diskusjonen om hva som skal være intensjonen med et beredskapssenter mangler i planbeskrivelsen.

- I. Hvilke beredskapsressurser er det viktig å samle?
- II. Hva er *nasjonale ressurser* og hvilke ressurser trengs for Oslo?
- III. Hvem, hvor og hvordan skal trening foregå?

13. Rygge beredskapssenter

Jeg ser at mange i diskusjonen rundt beredskapssenteret på Taraldrud har trukket fram Rygge beredskapssenter som et alternativ. Jeg mener at slike forslag må tas på alvor.

Jeg tror det er store fordeler ved å samle Politiets helikoptertjeneste sammen med andre av statens helikopterressurser. I en krisesituasjon vil ikke Politiets helikoptertjeneste ha nok ressurser og det er viktig at det trenes på å samarbeide på tvers av enhetene. Mange av statens helikopterressurser er allerede samlet på Rygge.

For å ivareta mulighetene for rask forflytting av beredskapsressursene på Taraldrud, må det bygges en helikopterplass på Taraldrud. Det er imidlertid viktig at denne bare blir brukt i krisesituasjoner og spesielle øvelser, slik at nærmiljøet på Taraldrud ikke blir utsatt for helikopterstøy.

Råd og føringer for et beredskapssenter

Jeg mener de planene som nå er lagt fram til beredskapssenter på Taraldrud ikke i stor nok grad tar hensyn til de råd og føringer som er gitt av Stortinget og i offentlige utredninger.

Jeg vil trekke fram noen utredninger og poenger som jeg mener er glemt i planene for Taraldrud.

NOU 2012: 14 (Rapport fra 22. juli-kommisjonen)

Gjørøv-kommisjonen har i [NOU 2012: 14 \(Rapport fra 22. juli-kommisjonen\)](#) mange gode observasjoner og anbefalinger som bør vektlegges i forbindelse med etablering av et nytt beredskapssenter

Kapittel 1, side 16:

”Der det sviktet, skyldtes det primært at:

- Evnen til å erkjenne risiko og ta lærdom av øvelser har vært for liten.
- Evnen til å gjennomføre det man har bestemt seg for, og til å bruke planene man har utviklet, har vært for svak.
- Evnen til å koordinere og samhandle har vært mangelfull.
- Potensialet i informasjons- og kommunikasjonsteknologi har ikke vært godt nok utnyttet.
- Ledelsens evne og vilje til å klargjøre ansvar, etablere mål og treffe tiltak for å oppnå resultater har vært utilstrekkelig.

Etter kommisjonens mening handler disse lærdommene i større grad om ledelse, samhandling, kultur og holdninger – enn mangel på ressurser, behov for ny lovgivning, organisering eller store verdivalg.”

Her legges det vekt på **ledelse, klargjøre ansvar, koordinering, samhandling, kultur og holdninger**.

Jeg mener at

- a) **Samhandling** bare kan forbedres dersom beredskapsaktører øver sammen
- b) **Kultur og holdninger** kan bare forbedres dersom de forskjellige beredskapsaktører omgås. Aktørene må bli klar over forskjeller i måten å tenke på hos de andre aktørene ved å trene og omgås mer sammen i det daglige

Det blir derfor helt feil å isolere mesteparten av treningen for beredskapssenteret på Taraldrud. Trening må foregå realistisk slik at andre beredskapsressurser som redningstjeneste, ambulansetjeneste, brannvesen og Forsvaret kan øve jevnlig sammen med ressursene fra beredskapssenteret. Jeg regner med at dette var en av grunnene til at planene for beredskapssenter på Alna ikke inkluderte utendørs skytebane og SIBO-anlegg.

I Kapittel 12.2 i NOU 2012:14 refereres det på side 296 og 303 til det gode samarbeidet beredskapstroppen har med Forsvarets 720-skvadron på Rygge. Jeg mener det er vesentlig at et slikt samarbeid også i fremtiden skal fungere godt. Ville ikke en samling av helikopterressursene på Rygge forsterke en slik synergi?

Politiets helikopterkapasitet i Oslo og det sentrale Østlandet

I rapporten [Politiets helikopterkapasitet i Oslo og det sentrale Østlandet](#) vurderes det konsepter med bistand fra Forsvaret og bistand fra Redningshelikoptertjenesten.

I 6.13 Oppsummering og anbefalinger på side 63 sies det:

”Forsvarets beredskap for politiet med en reaksjonstid på to timer vurderes som lite tilfredsstillende. Som følge av at politiske føringer tilsier at Forsvaret uansett skal ha en beredskap for politiet ved hendelser som krever håndhevelsesbistand, anbefales det at Forsvaret også bistår politiet ved alminnelig transportbistand. Denne bistanden er spesielt nyttig ved forflytting av større mannskap. Det anbefales videre at reaksjonstiden reduseres til 15 minutter. Det anbefales at det lages klarere retningslinjer for politiets bruk av de nye redningshelikoptrene. Det er forutsatt at dagens kapasitet i Redningshelikoptertjenesten er lav, og at det ikke finnes et ubenyttet potensial før nye redningshelikoptre fases inn i perioden 2017–2020.”

Politiet vil ikke kunne greie seg med politiets egne politiressurser ved en alvorlig hendelse. Jeg synes også det bør vektlegges at helikopterressursene til Politiets **nasjonale** beredskapssenter ikke kun skal være en ressurs for Oslo.

Jeg mener det bør utredes hvilke fordeler det vil være å samle statens helikopterressurser på Rygge.

Veien mot bedre samvirke – Rapport fra ekspertgruppe februar 2015

Prosjektet ”[Rygge beredskapssenter](#)” ble etablert våren 2013 og er en satsning fra Østfold fylkeskommune, med støtte fra Justis- og beredskapsdepartementet.

De har utarbeidet [Veien mot bedre samvirke – Rapport fra ekspertgruppe februar 2015](#). Rapporten er utarbeidet av en ekspertgruppe som ikke bare består av personer fra Politiet, men det er også eksperter fra Forsvaret, Brannkorps og Sykehus.

Jeg mener denne rapporten på en svært god måte greier å formulere essensen av at beredskapsressursene må sees på som en samlet ressurs.

Rapporten gir også en god oppsummering av hvilke fasiliteter som allerede finnes på Rygge og kan tas i bruk uten særlig ytterligere investeringer.

I rapporten [Trenings- og øvingsmuligheter på Rygge – Rapport januar 2017](#) synliggjør de hva som er mulighetene på Forsvarets areal på Rygge. Rapporten er utarbeidet etter flere år med samtaler med Forsvarsbygg, Luftforsvaret og Forsvarsdepartementet og tett oppfølging av Forsvarets langtidsplaner.

Her vises det til at økt vekt på felles opplæring og trening er viktig for å bedre utnyttelse av samfunnets samlede beredkapsressurser. Det vil også gi samfunnsøkonomiske fordeler.

Stortingsmelding 10 (2016-2017) Risiko i et trygt samfunn - Samfunnsikkerhet

I [Stortingsmeldingen 10 \(2016-2017\)](#) sies det på side 21 om **Samvirkeprinsippet**

«Samvirkeprinsippet presiserer at ansvarlige myndigheter, virksomheter og etater skal sikre best mulig samvirke og samarbeid med alle relevante aktører i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering. Hensikten er at etater, private og frivillige organisasjoner skal bruke sine ressurser og sin kompetanse for å løse oppgaver sammen. Dette betyr å utvikle gode former for samarbeid med de aktørene det er nødvendig å samarbeide med, avklare og ta hensyn til gjensidige avhengigheter, og se ressursene som helhet. Felles beredkapsforberedelser i form av planer, trening, øvelser, evaluering og læring står helt sentralt.»

For å **se ressursene som helhet** og å **oppfordre til felles beredkapsforberedelser** blir det totalt feil å isolere treningen for Politiets nasjonale beredkaps-senter. Det virker som om planene er et utslag av at politiet ønsker å verne om sine ressurser, uten å tenke helhet.

NOU 2017:11 Bedre bistand. Bedre beredskap

I [NOU 2017:11 Bedre bistand. Bedre beredskap – Fremtidig organisering av politiets særorganer](#) er det et eget kapittel 12 om organisering og avgrensning av politiets nasjonale beredkapsressurser. Jeg mener det med fordel bør vurderes i hvilken grad planene for Taraldrud følger råd i NOU 2017:11.

I [NOU 2017:11 Bedre bistand. Bedre beredskap](#) diskuteres fordelene ved å løsrive beredskapstroppen fra Oslo politidistrikt (kapittel 12.4, side 198 og utover), bl.a. for å **skille mellom lokale og nasjonale oppgaver**. Nasjonale beredkapsressurser bør ikke oppleves som en østlandsressurs. Hvorvidt beredkaps-senteret skal være en del av Oslo politidistrikt eller en løsrevet enhet mener jeg også vil få betydning for hvordan et beredkaps-senter bør utformes.

Det er viktig at beredkaps-senteret virkelig blir nasjonalt og ikke et senter som en ressurs for politiet i Oslo og Østlandet.

I dag har nasjonale beredkapsressurser samarbeidsavtaler med politiet og Forsvaret for å foreta trening og kompetanseheving. Dersom mesteparten av treningen legges til et nasjonalt beredkaps-senter, vil mye verdifull kompetanseoverføring kunne mistes og det vil sannsynligvis føre til en større ”bås-tenking” der hver ressurs verner om sine interesser og at trening på samhandling minskes.

I [NOU 2017:11 ”Bedre bistand. Bedre beredskap”](#) legges det vekt på å tydeliggjøre enhetenes funksjon, oppgaver og ansvar. De peker også på at dagens organisering av bistandsenheter kan gi en mulig samtidighetskonflikt i en nasjonal krisesituasjon (Kapittel 1, side 12).

Det legges vekt på fleksibilitet i planene for Taraldrud. Betyr det at det planlegges ytterligere utvidelser senere? Skal Politireserven legges til Politiets nasjonale beredkaps-senter (NOU 2017:11, kapittel 10, side 165)? Hvilke utslag vil det gi for planene på Taraldrud?

NOU 2017:11 sier at lokaliseringen av de nasjonale beredkapsressursene bør ta utgangspunkt i Oslo og Østlandsområdet (kapittel 12, side 198). I informasjonsmøter har det imidlertid vært sagt at det er et absolutt krav om 30 minutters kjøretid til Oslo sentrum og 45 minutters kjøretid til Gardermoen. Er dette kravet reelt, eller er det bare et ”krav” som har kommet til i ettertid for å forsvare plasseringen på

Taraldrud? Jeg finner ikke dette ”kravet” som blir trukket fram på informasjonsmøtene i noen av føringsdokumentene og lurer derfor på om planleggingsgruppen ”finner på” egne krav for å forsøke å forsvare en konklusjon som de mener er gitt på forhånd.

Instruks for Forsvarets bistand til politiet

I en [pressemelding 16.06.2017 \(nr 42/2017\)](#) ble det opplyst om ny instruks for Forsvarets bistand til politiet som trer i kraft 1. september 2017. Her kan vi lese

§ 9 Øvelser og planverk

Politiet og Forsvaret skal på alle nivåer tilstrebe gjensidig støtte og samarbeid, og skal sikre at personell med relevante funksjoner får opplæring i prinsipper og regelverk for bistand.

Politiet og Forsvaret skal jevnlig gjennomføre øvelser for å trene aktuelle bistandsituasjoner i tråd med trusselbildet og gjøre seg kjent med hverandres kapasiteter.

Her poengteres igjen behovet for felles øvelser, og ikke en ”bås-tenking” som planene for Taraldrud legger opp til.

En løsning leter etter et problem – Politiets beredskapssenter (Stat og styring 1-2017)

I artikkelen ”[En løsning leter etter et problem – Politiets beredskapssenter](#)” av Ole Dag Kvamme i Stat og styring 01-2017 (volum 26) peker han på at den store diskusjonen om hvordan man kan samordne innsatsen i nasjonale beredskap mellom politi og Forsvaret ikke er diskutert i det hele tatt.

Han refererer til Professor Per Lægreid ved Universitetet i Bergen som presenterte en rapport med sterk kritikk av prosessen for opprettelse av beredskapssenteret som kanskje kommer på Taraldrud. De stiller spørsmål ved om dette senteret er det rette virkemiddelet for å bedre den nasjonale beredskapen.

«Building a National Emergency Response Center for the Police. Instrumental Approach, Garbage Can Process and Attention Shifts» inngår i Rökkansenterets internasjonale prosjekt for samfunns-sikkerhet og krisehåndtering.

Ole Dag Kvamme refererer videre

Den grunnleggende diskusjonen

Fremfor alt mener forvaltningsforskerne at gjennom årene diskuterte man aldri skikkelig grunnleggende behovet for et nasjonalt beredskapssenter.

Problemet var ferdig definert som et behov for koordinering og kortere responstid. Politiets modell med felles senter ble tatt for gitt. Midlertidige hendelser og slurvete kvalitetsarbeid førte politikere på vidvanke, og hindret dem i å foreta beslutninger, skriver forfatterne.

– Det var aldri en bred diskusjon om funksjonalitet i forhold til lokalisering, og den formelle organiseringen av den nye enheten ble bare helt kort diskutert.

Årsaken legger forfatterne i stor grad på at Oslo-politiet hadde løsningen før problemet.

– Beredskapssenteret ble et symbol som var veldig Oslo-sentrert, uten å ta behovet andre steder i landet i særlig betraktning, skriver forfatterne.

Samarbeid med Forsvaret har ikke vært en del av mandatet for utarbeidelse av planene for Politiets nasjonale beredskapssenter.

Forsøk på konklusjon

Det er dessverre mye mer i plandokumentene av direkte feil som kunne ha vært påpekt, men jeg håper at de forhold som jeg har påpekt her er nok til at det skal være lett å konkludere med at

- **de nåværende planene for et beredskapssenter på Taraldrud kan ikke godkjennes i sin nåværende form.**

Mitt forslag til Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud er at det bygges etter

- **modell fra planene for Alna**, det vil si et senter
- **uten utendørs skytebaner og uten et SIBO-anlegg.**

Hundepatruljen bør imidlertid ikke inngå i beredskapssenteret, slik planen var for Alna, i og med at det sannsynligvis vil innebære mye støy i nærmiljøet.

Hovedtrening bør gjennomføres på et annet egnet sted der det kan trenes sammen med andre beredskapsressurser, slik at samvirkeprinsippet kan vektlegges.

- **Hovedbasen for Politiets nasjonale beredskapssenters helikoptre bør legges til Rygge,**

slik at

- **statens helikopterressurser samles og brukes mest mulig effektivt.**

Helikopterbasen på Taraldrud vil da bare benyttes i situasjoner der beredskapsressursene trengs andre steder i landet og forflytning med bil ikke er egnet.

Dersom en slik løsning velges, vil støyen fra et framtidig beredskapssenter blir lav og vil sannsynligvis komme i minimal konflikt med interessene til befolkningen i området.

Med vennlig hilsen

Sven Brun

Behandles elektronisk uten signatur.

Vedlegg:

- 1) Kart og nøkkelinformasjon om beredskapssenteret
- 2) Rapport om ny skytebane i Oslo/region syd-øst fra 25.04.2006
- 3) Dokumenter angående etablering av Åsland pukkverk ved Bjørndal
- 4) Artikkel fra NRK, angående skyteulykke 09.06.2017